

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hord-
va vagy vidékre postán
küldve
Egész évre 6 frt — kr
Fél évre 3 frt — kr
Negyedévre 1 frt 50 kr

Hirdetések díja:
□ centiméterenként 3
kr. Kereskedők és gyá-
rosok külön árkedvez-
ményben részesülnek.
Bélyegdíj 30 kr.

Nyitólár sora 20 kr.

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztői iroda
és
kiadóhivatal:

CIRNER és LINGNER
Főter 38. szám alatt,
hova ugy a lap szelle-
mi részét illető köz-
lemények, mint az
előfizetések és
hirdetések bér-
mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

Kultuskérdések.

Budapest, február 6.

Zichy Nándor az ország káptalanaihoz irt körlevelében azokat arra kérte, bocsássák a náluk elhelyezett kegyesczélú alapítványok kamatait egy-két évre a katolikus akció rendelkezésére. Ez a körlevél maga egy eléggé sajtósági ténykedése a néppárt vezérének. Ugyanabban az időben pedig, amikor ez a kortes jellegű „kegyesczélú” pumpolás nyilvánulásra került, a néppárti agitációnak egy másik viselt dolgát is leplezték le. A néppárt (értsd a Zichy-féle „kegyes akció”-t) nemzetiségi vidékeken, nevezetesen a tót felvidéken, Hurbánék főfészekében, oly nyomtatványokat terjesztett a nép körében, melyek egyenesen a nemzetiségi fölkelésre buzdítják a nem magyar ajkuakat.

Amíg a felforgató antiliberális akció ily törvényellenes, közveszélyes aberrációkban gyakorolja magát és teszi erős próbára a szabadelvű államhatalom türelmét, addig a képviselőházban tárgyalni kezdték a vallás- és közoktatásügyi tárcazt.

Wlassics Gyula miniszter mindjárt a vita elején szólalt fel, hogy tájékoztassa a házat bizonyos kultuskérdésekről, amivel sok időtrábló debattirozásnak, fölösleges szóáradatnak vette elejét. A miniszternek ez egész nyilatkozata az egyházpolitikai pacifikáció szellemét tükrözteti vissza, mely szellem a Bánffy-kabinetet létrejöttelének első napjától fogva vezérelte. Az elődök által megalkotott reformok nagy elvei körül hajthatatlanok maradtak, a további lépések tekintetében az engesztelés, a felekezeti béke őszinte, tetterős hivei.

Wlassics a kultuszpolitika három nagyfontosságú kérdéséről: a kongruáról, a katolikus autonomiáról és az egyházak dotációjáról nyilatkozott.

Kijelentette a kongrua ügyében, hogy a papi jövedelmek összeírására vonatkozó eljárás a király, mint legfőbb kegyur, már elrendelte. Az összeíró eljárást egyházi és világi hatóságokból arányosan összeállított bizottságok fogják vezetni, a revíziót pedig a kongrua-bizottság és a kultuszminiszterium fogja teljesíteni. A miniszter már

legközelebb ki fogja bocsátani az összeírásra vonatkozó rendeletét. Az összeírást követi majd a jövedelem-minimum meghatározása, azután a szükséges összeg előteremtése, végre pedig a párbér, a stóladij rendezése.

A kongrua kérdése tehát a haladásnak egy nagyon örvendetes stádiumába lépett.

A katolikusok autonómiajára vonatkozólag Wlassics felolvasta az autonómiát szervező kongresszus egybehívására vonatkozó királyi rezolúciót. Bebizonyította, hogy e kongresszus összehívása ebben az évben politikai hiba lenne, ami korántsem jelent a kérdés megoldásának elodázását ad calendae graecas. Joggal és az egész ház helyeslése közben hivatkozhatott a kultuszminiszter arra, hogy ebben a fontos ügyben is mindent megtett, amit tehetett.

A bevett vallások dotációja tekintetében Wlassics kijelentette a kabinet nevében, hogy a kormány az e célra fölvett százezer forintot kevesli és azért az igények fokozatos kielégítéséről törvényjavaslatot szándékozik beter-

TÁRCZA.

Minden percz . . .

Minden percz, minden pillanat
A rév felé siettet;
Oda, hol örök szélcsend van
S a szív nyugodtan lehet.

Oda, hol meg fog pihenni
Az erős karu sajkás;
És elnémul az ajakon
Vágy, remény és sohajítás

Oda, hol majd békén alszik
Az éber szemű révész;
Nem fogja felriasztani
Vad orkán, bősziült szélvész.

Oda visz minden pillanat . . .
Mégis a fájó kebel
Hangos szavakkal kérdezi:
Mikor fedí a sir el?

Ferencz Samu.

Az első fecske.

Még hó és fagy mindenütt, zöldet még csak az ifjuság legelső szerelmes verseiben és az emberiséget soha el nem hagyó, áldott jó reménységben látunk, s ime, már megjelent az első fecske: az első tavaszi, vagy éppen nyári gondolat. Egész-

séges, életrelvő, nők és férfiak előtt egyaránt tetszetős lesz bizonyára; mert hisz a társas élet és nemes szórakozások körében valami újat, szokatlant, változatosat, valami mosolygóst, mint amilyen a tavaszi egbolt, valami érdekést akar teremteni. Aztán csak akarni kell nekem, neked, neki s mindnyájunknak, hogy az eszme megvalósuljon.

Arról van szó, kérem, hogy nyári szórakozásainknak középpontjává tegyük azt a helyet, amely arra valóban teremtve is látszik, de amelyet még mindig nem keresünk s becsülünk eléggé. Tavaly jelenlékeny lépéssel haladtunk ez irányban azóta, hogy derek, kedves asszonykák kezdeményezésére a Lawn-Tennis-pálya elkészült. Csak követnünk kell ezt a sport és esztétika tekintetében egyaránt nevezetes kezdeményezést.

Magam elé képzelem az új évezred első nyarán a mi kedves sétaterünket. Közepén művészi emlék hirdeti az egykori enyedi diákság hősiségét. A vénülő, pusztuló akác-fák helyébe ültetett új fácskák nem nyujtanak még a nap ellen elég védelmet a verőfényes sétatutakon; s éppen ezért a közönség a különben is egyhangú, sőt unalmas, még hozzá fárasztó járkálás helyett a szórakozások egyéb nemeivel köti le érdeklődését. Egy rész a laptapályán könnyed s elegáns mozdulatokban buzgólkodik; s életvidám arca mutatja a jó hangulatot, melyet a szabad levegőn való mozgás legtermészete-

sebb forrásából merítget. Más rész a szépen berendezett és felszerelt árnyékos tekepályákon férfiasabb mozgást keres, s a játék esélyeinek hullámszámaival hozza kellemes mozgásba a hosszú tél és szobai tartózkodás alatt megernyedett(?) életkedvét. Harmadik rész, az öreg urak, a nyári tánczteremnek erre a célra rendezett helyén, vagy árnyékba állított játékasztalokon vidám tréfaszó, vagy éppen szolid poharazás közben kergetik a pagátot s a bibliai színjáték egyéb titkait. Némelyek a nyári kaszinóknak felavatott tánczterem billiárd-asztalán játszanak, vagy kifáradva a mozgásban, lapot olvasnak, vagy pedig az összeverődött zenekar hangjaira tánczot rögtönöznek.

Tánczot?! De hisz akkor mindezen szórakozás-nemekben nők is részt vennének! Hát világos! Sőt a cikkiró képzeletében élő ezen szociális forradalomnak az a legfontosabb része, hogy — már a kártyát s a poharazást még is csak kiveszem — a szórakozások többi nemében városunk intelligens hölgyei is részt vegyenek. Igenis! Tul vagyunk már azon a gondolatkörön, amelyben a nőt csak főzésre, varrásra stb., szóval csupán a háztartás munkáinak végzésére és felügyeletére utalták. Mindenesetre, ha munkáról van szó, az az ő terük, hogy a család számára az otthon rendjét megteremtsek, fenntartsák s a kellemetes gyermeknevelési házi gondjait intézzék. De hát az ügyvéd

jeszteni. Hangsúlyozta azonban, hogy itt csak a lelkeszi illetmények kiegészítéséről van szó. A kormány nem vállalkozhat arra a propositumra, amelynek háttérében a szekularizáció áll és azért a lelkeszi illetmények kiegészítése kérdésében föltétlenül szükségesnek tartja a törvényes alapot és nem elégszik meg pusztán a büdgetszerű megoldással.

Az általános élénk helyeslés, mely a vallásügynek mindhárom rendbeli kijelentését kísérte, egyrészt joggal arra enged következtetni, hogy a kultusz-tárcza minden nagyobb emociók nélkül és elég gyorsan fog végbemenni, másrészt meg bizonyítja azt, hogy az egyházpolitikai reformok legádázabb ellenségei sem zárkoznak el annak elismerésétől, hogy a Bánffy-kabinet a felekezeteknek egymással és az állammal való kibékítése dolgában ezeltudatosan és helyesen jár el.

Ha Wlassics szerdai nyilatkozatainak kedvező fogadtatásához hozzá vesszük, hogy a közoktatás terén aligha lesz az ellenzéknek sok kifogásolni valója s hogy továbbá ugyanesak a szerdai ülésben a szerencsétlen Ulszky Károly ügyében is a miniszter megnyugtató felvilágosításokat tudott adni, kell, hogy minden elfogulatlan ember, aki a képviselő-ház munkásságát (ha ugyan munkálkodik!) figyelemmel kíséri, teljes elismeréssel adózzék a vallás- és közoktatásügyi tárcza jelenlegi gazdájának.

mindig perel? az orvos mindig gyógyít? a pap mindig prédikal? a tanár mindig prelegál? a hivatalnok örökké csak rubrikál? s a kántor örökké csak enekel? Hát akkor hangszert mikor hangolja fel? Szóval a munkakör betöltése mindenkire nézve az első dolog; s mi itt csak a pihenő percek kellemessé tételére gondolunk. Ebben pedig a nők számára bizony helye van egy kis üdítő változatosságnak. Ugy is az ő szeretetreméltó vidámságukkal mi férfiak nyerünk leg-többet, az igazi friss életkedvet.

Lehet, hogy némelyek megleéseznek az-za, ha kávéeszesze mellett, kézi-munka czíme alatt, semmiségekről elbeszélgetnek, vagy éppen a szomszédság igaz és költött dolgait sorra szedve, nagy buzgalommal s a kétségbevonhatatlan jóindulat jelei közt igazíthatják . . . unalmukban. De ez elenyésző kis számnak nyújthat csak szórakozást; mert művelt nőink maguk is belátják, hogy testileg-lelkileg sokkal egészségesebb a szabad levegőn való jó kedvű mozgás, meg ha nem is tánc az, mint óraszámra üldögélve rossz regényt olvasni, vagy még selejtesebb beszédet hallgatni s folytatni szórakoztatóul. Miért ne tekinthetnének, miért ne billiárdozhatnának olyan időben, melyet talán különben is pihenéssel, vagy szórakozással töltenének? Ez a két játéknem ügyesít és élénkít; szórakozásnak is nemes; társalogni is lehet közben; a partnerét, vagy mesterét természetesen ki-ki tetszése szerint választja magának. Miért ne járhatnának el a nap bizonyos,

Előre is el merjük mondani e tárcza tárgyalására nézve, amit az eddigieknél inkább csak a végén lehetett: kezdete jó, minden jó.

Kinevezés. A király O Felseje Nagy János törvényszéki jegyzőt a körösbányai járásbíróshoz albiróvá nevezte ki.

Alsófehérvármegye alispánja Deák Mihály nagyenyedi lakost a vármegye kötelekebe hivatalszolgátnak nevezte ki és szolgálat-tételre a vármegye központi hivatalához osztotta be.

Sorshuzás. A nagyenyedi illetőségű, 1875. évben született I-ső korosztályú véd-kötelekekkel a sorshuzás folyó hó 16-án del-előtt 9 orakor a városi rendőrségi irodában fog megtartani, hová érdekelteknek vagy személyesen megjelenni, vagy hozzátartozóik által képviseltetni kell magukat.

Dániel Ernő.

Budapest, február 3.

A magyar és osztrák vám- és kereskedelmi szerződési tárgyalások közül a legilletesebb munkák egyike Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszternek jutott, kinek ressortjába tartozik a magyar államvasutak igazgatása. A vasutak fontosságát valamely állam közgazdasági fejlődésére nem kell bizonyítani, ugy azt sem, hogy a legelőnyösebben szerkesztett kereskedelmi szerződésnek sem lehet semmi gyakorlati értéke, ha tökéletesen kidolgozott úthálózatot és egyéb szállítási eszközöket nem boesátunk a kereskedelem, az ipar és főleg a mezőgazdaság rendelkezésére. A fiskális érdeket nem szabad első sorban tekintetbe venni, midőn a vasutak áldásos befolyásáról akarunk beszélni; ellenkezőleg, ezt az érdeket bizonyos tekintetben alájuk kell rendelni

számokra fenntartott óráiban a nyári kaszinó lapjainak olvasgatására s általános érdekű dolgok fölött való beszélgetésre?

Csak egyet kérünk azon esetre, ha tisztelt hölgyközönségünk ezt a tervet így elmeletben helyesnek tartja. Az Istenért! valahogy toalettkérdést ne csinájának belőle! valahogy külön öltözéket ne eszeljenek ki tekehez, billiárdhoz, újságolvasáshoz és laptajétekhoz; mert akkor a terv valósitása dugába dül. Czelt nem érhetünk; változatoságot nem teremthetünk. Ugyanis vagy egész délutánt egyfajta szórakozással kell eltölteniök; vagy pedig mindannyiszor haza sietni öltözet-váltásra, valahányszor játéknemet váltanak, külön a tekehez, laptához, újságolvasáshoz, billiárdhoz, sétához, és végül talán még a csendesen üléshez is! . . .*

A dolognak tehát a veleje oda konkludál, hogy a sétateri táncz helyiséget köznapokon nyári kaszinónak használjuk fel, ellátva azt a szórakoztatások egyik-másik nemeivel, s boesássuk a női közönségnek is rendelkezésére.

Gyakorlatilag sem ütközik a kivitele sok nehézségbe. Az egész csak befektetés volna, mely pénzügyi tekintetben is meghozná a maga kamatját; társadalmi tekintetben még bővebben. Hölgyeim! tessék csak megmozgatni a pipafüstös kaszinó urait, biztosan meglesz mindez, ha szépségtek és kedves-ségtek akarják!

* A cikkíró különben is kötelességének fogja tartani, hogy közkívánatra olyan öltözet tervét hozza javaslatba és közbírálatra, amely mindeme czélknak egyarant megfelel.

ama követelményeknek, melyek nélkülözhetlenek egy ország versenyképességéhez, amely ország kitűnő kereskedelmi szerződések által csak részben van megvédve a nagy és vehemens világverseny ellen.

Dániel kereskedelemügyi miniszter mindenkor szem előtt tartotta Magyarország ez érdekét és az adott keretek közt elment a lehetőség határáig. Magyarországon a mezőgazdasági termékek számára oly igen mérsékelt rendes szállítási díjak vannak érvényben, mint Európa egyetlen államában sem, és éppen ez képezi az osztrák mezőgazdák egyik panaszát, szakadatlan nehézményeik tárgyát.

Báró Gudenus, az osztrák mezőgazdasági társaság elnöke, csak a legújabb panaszkodott a miatt, hogy most már Magyarország legtovább fekvő részeiből olcsóbban lehet Bécsbe gabonát szállítani, mint akárhany alsóausztriai városból. Amit az osztrákok odaát kifogásolnak és tanács-talan buzgósággal megtamadnak, a magyar mezőgazdaságnak csak hasznára és virágzására szolgálhat, s minél többet tombolnak és dühösködnek agrár dijszabásaink ellen, annál erélyesebben kell azokhoz ragaszkodnunk. Sem a magyar államvasutak, sem más nemű magyar forgalmi eszközök nincsenek arra teremtve, hogy az osztrák ipar és az osztrák közvetítő kereskedelem szolgálatába állítsák őket. Ezeket az intézményeket a legnagyobb erő és erély kifejtésével, nagy anyagi áldozatokkal azért letesítettük, erősítettük és istáptoltuk, hogy Magyarország közgazdasági függetlenségét és önállóságát biztosítsuk és mozdítsuk elő.

Az a nagy és általános forgalmi politika, melyet annak idején Baross Gábor inaugurált, hű követőre talált Dániel Ernőben. A magyar államvasutak kizárólag magyar érdekek szolgálatában állanak és Dániel Ernő kizárólag magyar forgalmi politikát csinál. Dániel Ernő és Baross Gábor közt, eltekintve a nagy koncepczióktól és nagyszabásu eszméktől, a legkisebb részletekig párhuzamot lehet vonni. Ugy ennél, mint a-nannál, minden cselekvés első és egyetlen alap-oka a magyar állam érdeke. Mind a ketten ez érdekek szolgálatába állították a rendelkezésre álló erőket és intelligenciát. Első sorban önmagukat, törekvéseiket, szorgalmukat, tudásukat. És midőn a kereskedelemügyi miniszterium vezetőjének dolgozószobáját még a késő esti s már a kora reggeli órákban megvilágítva látjuk, egy tekintetben mindenesetre meg vagyunk nyugtatva, hogy t. i. ama miniszter szobában a képzelhető legnagyobb szorgalommal és csodálatra méltó munkakedvvel, ernyedetlen kitartással csupán Magyarország érdekében terveznek, intézkednek, működnek.

És ezt az érdeket a kiegyezési tárgyalások körül is méltóan meg kell védeni és erélyesen képviselni. Az osztrákok a szállítási díjak mérséklését akarják osztrák ipari és kereskedelmi cikkek számára; ilyen mérsékléseket magyar kereskedelmi miniszter csak a magyar államvasutak prosperitásának költségére, vagy csak a magyar mezőgazdaság hátrányára adhat meg. Ha Dániel Ernő mostanig önállóan és függetlenül működhetett és az osztrák érdekektől eltekinthetett, ezt most is, és ha lehet, még nagyobb mértékben meg fogja tenni, amikor is oly szerződésről van szó, amelytől tiz esztendei hosszú időre szándékszunk függővé tenni Magyarország érdekeit és prosperitását. Nehéz feladatában támogatni fogja őt a sa-

ját ereje, a saját intelligenciája, tudása, hazafiassága és Magyarország közvéleményének egész, osztatlan bizalma.

(Pester Corr.)

A nemzetiségi sajtóból.

— Leleplezések, hü szövetségesek. —

(E.) Akik valaha csak részt vettek a „Tribuna“ szerkesztésében, vagy e lap fenn tartásához bármivel is hozzá járultak, most lapokban, röpiratokban egyenként nyilatkoznak és önzetlenségüket firtatva, saját volt társaikat, eddigi fegyverbarátaitak támadják és ezek eljárásaiban a „nemzeti ügyhöz“ nem méltó cselzatos igyekeznek reájok bizonyítani.

Ujabbban egy eddig ismeretlen nagyság, valami Duica G. B., a „Tribuna“-nak a sok közül egyik volt szerkesztője nyilatkozik és „Részem a Tribuna válságában“ című röpiratában támadja Ráczt, a „Tribuna“ tulajdonosát.

Duica Bogdán röpiratáról, melylyel ő maga híressé lenni akar, aktuálisnak tartjuk megemlékezni azért, mert ebből némileg következtethetünk arra, hogy a jövő képviselő-választások alkalmával az oláhok minő magatartást tanúsítottak volna, ha a „Tribuna“ válsága meg nem zavarja és meg nem bénítja a nemzetiségi akciót.

Duica a Tribunától való kiválasztását avval indokolja, hogy Ráczt a Tribunát befolyásolta, annak minden működését a bíróság előtt feltárta, de különösen azért hagyta ott a lapot, mert Ráczt a Tribunában akart azon céljának propagandát csinálni, mely abban kulminál, hogy „a románok a magyarországi részekben a jövő képviselő-választásokban vegyennek tevékeny részt és a választási küzdelmekben csatlakozzanak Zichy pártjához“.

A röpirat szerint ezen ohaj Ráczt és egy néhány társának ohaja volt csak(?) és nem a nemzeti komiténak, és ennek dacára Ráczt a „Tribuna“-ban, ezen november 16-án tartott értekezleten hozott határozatot mint az egész román nép ohaját akarta feltüntetni, és mivel ebben Duica a Tribuna függetlenségének megtámadtatását látta, lépett vissza a szerkesztéstől. Állításának igazolására hivatkozik Franku A. drra, ki állítólag neki Szegedről az ily értelmű információkat hozta.

A „Tribuna“ és Frank dr. e röpirat állításait sietnek megczáfolni és Frank dr. a „Tribuna“ 11-ik számában határozottan tagadja, hogy Szegedről bármikor is információkat hozott volna.

Nyilatkozik a hirhedt Mangra és a külföldön bujdosó „martír“ Brotte is.

Mangra a szászvárosi „Revista Orastiei“-ben nyilatkozik és az egész válságért Albinit okozza, ki meghiusította, hogy az „Institut Tipografie“ részvénytársulattá alakulva, a „Tribuna“ mint minden koterriáktól független lap jelenhessék meg.

Brotte a „Tribuna“ pénzületi bajaival foglalkozik és úgy látszik, ez urat leginkább a pénzkérdés érdekli; bizonyára előtte ez a legfontosabb, mert reá nézve ez létkérdés.

Ez urak veszekedéseikkel tehát kiléptek a nagy közönség elé és ezt jól tették, mert így legalább közönségüknek azon része, mely eddig sem hitt nekik feltétlenül, jövőre tudni fogja, hogy mennyit higgyen el a jól hangzó frázisokból. Az őket követő közönség pedig már is két részre oszlott; az egyik hü

maradt a „Tribuna“-hoz és ezt a laphoz intézett naponkénti nyilatkozataiban jelzi is (így a mi megyénkbeli a kisenyedi járás lakosságának egy része); a másik rész pedig a „Tribuna“-t döngető vezérferfiakhoz szít és ez a turbulensebb, fanatizáltabb, de műveletlenebb rész is.

Nekünk is becses adatokkal szolgálunk e leleplezések: így megtudtuk, hogy a mozgalom vezetői a Zichy-pártot — tehát a néppártot — tartják azon alkalmas eszköznek, melylyel szövetségre, minket támadhatnak és belbékénket, haladásunkat veszélyeztethetik. El lehetünk tehát készülvé rá, hogy a jövő képviselő-választásokon a túlzó nemzetiségiakat a néppárt táborában találjuk, epüleseül minden jó magyar hazafinak.

Az aranygyapjas rend vitéze és Lukaciú, a laczfalusi pap, egy táborban, egy célért küzdve, valóban épp ezredéves fennállásunk keretébe illik!!

* * *

Mig az intranzigens nemzetiségiék keresik a módot, melyen a néppárthoz csatlakozhatnak és ennek támogatásával megerősödvé, folytathassák a harcot a magyar állam-esszme ellen, addig e két párt sajtója már megkötötte a fegyverbarátságot és szövetségre is lépett.

Az „Unirea“ és az „Alkotmány“ már a leghívebb szövetségesek. Ha az „Unirea“ valamit olvasóinak feltálat, amiben a mai rendszert, a magyar alkotmányt támadhatja, azonnal siet szavai igazságát fegyvertársának cikkeivel igazolni.

Mi természetesebb, miszerint a „borsodi skandaliumnak“ is a mai rendszer az okozója, mert — az „Unirea“ szerint — így mondja ezt a magyarul írt, magyar nyelven megjelenő „Alkotmány“ is.

Utolsó számának vezércikkében foglalkozik Miklós Gyula esetével balászfalvi lap-társunk, és e tárgy megvitatása ad alkalmat arra, hogy hü szövetséges társára, az „Alkotmány“ ra is hivatkozassék.

Miklós esetét az egyházpolitikai törvények életbeléptetésének következményeivel hozza kapcsolatba és azt mondja: „Ez eset bizonyítja, mily drágán kellett az országnak az egyházpolitikai törvények behozatalát megfizetnie, mert a borsodi főispán mint egyike a legrabiatasabb szabadelvűeknek és az egyházpolitika egyik legtevékenyebb kortese tevékenységének jutalmául kapta a kérdéses vasuti koncessziót, melyen százezreket nyert. És — teszi hozzá — Miklóst csakis saját kapzsisága tette tönkre, mert a kapott jutalommal nem elégedett meg, hanem még többet akart kaparintani; de hányan vannak még, kiknek az egyházpolitika támogatásáért jutalmakat osztogattak, de kik ügyesebbek voltak Miklósnál; hányan lettek e réven bankigazgatók, közzjegyzők, anyakönyvi felügyelők, miniszteri tanácsosok, főispánok, államtitkárok, de sőt miniszterek is és mind azért, mert az egyházpolitikai javaslatokat törvényerőre emelni segítettek!“ Itt aztán fennti vádjai igazolására hivatkozik a „Alkotmány“-ra, mely szerinte nagyon helyesen jegyezte meg, hogy az egyházpolitikai törvények hibeinek nagyon is jól fizettek.

Azonban kár volt az „Alkotmány“-ra csakis e megjegyzés erejéig hivatkozni, mert az „Unirea“ egész cikkét feltálatlatni a Miklós esete alkalmából megjelent néppárti lapok hasábjain.

A néppárti közlönyök tehát már szolgál-

tatják az anyagot, a nemzetiségi lapok pedig azt készségesen feldolgozzák; hiába! fegyvertársak között ez megengedett, de sőt kötelességszerű is.

Közigazgatásunk bajai.

(—) A képviselőházban most foly a belügyi tarcza költségvetésnek tárgyalása. Mint ezen tarczához tartozót, bírálat alá vették az ország képviselői a közigazgatás mai állapotát is. Hozzá szölkak e kérdéshez az országgyűlési összes pártok és minden oldalról hangoztatták, hogy az utolsó évtizedben sokat haladt a közigazgatás, de ezzel szemben rámutattak a közigazgatás bajaira is, melyek sanalását a közigazgatás érdekében követelték.

Mint orvoslandó bajokat, felhozták a közigazgatási tisztviselők elégtelenségét, a képzett tisztviselők hiányát, az egészségügy állapotát, a községek mai szervezetét, a fegyelmi törvények fogyatékos voltát.

Ami a közigazgatási tisztviselők számában mutatkozó nagy hiányt illeti, ezen baj okát a belügyminiszter maga a „helyhez kötöttségben“ találja, mert — nagyon helyesen — maga a belügyminiszter beismeri, hogy azon ifju, ki valamely megye közigazgatásának szolgálatába lép, előmenetel tekintetében megyéje szűk határaihoz van kötve; legyen a kérdéses tisztviselő bármily képzett, szorgalmas, munkás, előre nem haladhat, mert más vármegye kebelébe nem fogadja, saját megyéjében pedig várnia kell, — néha évtizedekig — mig hely ürül és így a jogi téren képzett ifju inkább más pályára megy, hol szabad a verseny és a hol képességeihez mérten haladhat. Maga a belügyminiszter ennek igazolására saját életéből hoz fel példát, midőn felemliti, hogy a közigazgatási pályára lépve, egy barátját mint megyei aljegyzőt találta ott és azután ő egy hosszú politikai pályát befutva, már a képviselőház alelnöke lett, midőn társa még mindig mint aljegyző működött azon bizonyos dunántúli megyében.

A helyhez kötöttség tehát tényleg egy fennálló baj, melyen azonban a közigazgatás államosítása változtatni fog; de szerintünk az államosítás is csak részben fogja közigazgatási tisztviselők hiányán segíteni, mert van egy másik bibije is e dolognak, melynek figyelmen kívül hagyásával az államosítás behozatala is csak félrendszeres fog képezni.

Ez a közigazgatási tisztviselők csekély fizetése. E tisztviselők fizetése jelenleg, a tőlük megkívántató ellenszolgáltatással szemben, tényleg oly aránytalan viszonyban áll, mely egy jogképzett ifjut sem fog arra csábitani, hogy a közigazgatási pályára lépjen.

És miért? mert jogképzetségével akár a birói, akár ügyvédi, pénzügyi téren, a postai és távirtdai magasabb szakban, bármely miniszteriumban előbb jut a képességeinek megfelelő álláshoz és méltányos fizetéshez, mint ha közigazgatási pályára lép. Ha nagy áldozatok árán megszerzett képesítésével szolgabíróvá lesz, 6—8 évig működik mint ilyen, végez közigazgatási, birói funkciókat és mindezekért fizetése után a X-ik rangosztály utolsó kategóriájába tartozik. Ha pedig egy évtizedes működés után az annyira fontos főszolgabirói álláshoz jut, előlépik a XI-ik rangosztály utolsó osztályába 1100 frt fizetéssel és itt leggyakrabban egész életére megáll; mig ellenben például ha egy tehetséges fiatal ember a birói pályára lép, már 26—27 éves korában IX-ik rangosztály fize-

iés rovatába jut mint albiró, és előléphet a IV-ik fizetési osztályig, előmenetelében nincs gátolva.

És hozzá az ügykör! A birói pályán meg van az illetőnek kenyelmes hivatala, pihe-nesre a törvény biztosít neki időt, míg a közigazgatási pályán a tisztviselőnek nincs éjjele-nappala, résen kell állnia, mindig helyén lennie és hozzá elvégeznie a vállaira napról-napra mindinkább szaporodó közigazgatási teendőket.

De szóljunk itt különösen a főszolgabírák fizetéséről. Amint láttuk, a főszolgabírónak fizetése — annyi, mint egy albiróé — 1100 frt évi fizetés és megfelelő lakpénz; e fizetésért egy főszolgabírónak 25—30 ezer lelek felett kell örködni, gondoznia kell járása egészségügyét, ellenőriznie községei háztartását, vezetnie jegyzői és községeinek előjárói útján a közigazgatást, nyilvántartani és vezetnie a katonai ügyet, rendőri preventív intézkedéseket tennie, végrehajtania, a belügyi, pénzügyi, katonai, kereskedelmi, földmívelési felsőbb hatóságok rendeleteit, kihágásos ügyekben ítélnie, az igazságügyi igazgatás megkereséseit elintéznie, a tanügyet támogatni és fejleszteni, iparhatósági elnökök és bekéltető hatóságnak lennie és egy szóval megtenni mindazt, mit akár törvények, akár rendeletek és szokás-jog ügykörébe utalnak, és mindezeket felül kell még nekie, mint a járás főnökének, reprezentálnia, és ez nagy szó, mert a főszolgabírónak mint járási főnöknek, mint a végrehajtó hatalom külső közegének, tisztből kifolyólag a végrehajtó hatalmat kell képviselnie és állásához mérten külsőleg is kellő tekintéllyel fellépnie, és mind ezt 1100 frt évi fizetésből. Ügykörének munkahalmaza egy egész embert kíván és ha ezen elvégzett teendőinek meg is felelné a fizetés, hátra vannak még a reprezentáció költségei, melyeket a főszolgabírónak, ha anyagiilag tehető, sajátjából kell fedeznie, ellenben kölcsönpénzből, vagy a saját fenntartására szükséges összegből vonja el.

A fizetés ezen aránytalansága is nagyon befoly arra, hogy a közigazgatási pályát tanult ifjaink nem igen keresik; ennek tulajdonítható, hogy pl. Temesmegye már hónapok óta keres 600 frt fizetéssel dotált közigazgatási gyakornokokat és nem kap, míg a hivatalos lap nap nap után közli, hogy ez meg amaz, végzett jogász, 300 frt évi fizetés mellett ide vagy oda joggyakornokká neveztetett ki.

Ha az államosítás behozatásával a helyhez-kötöttség akadályá meg lesz szüntetve, a fizetés és az előhaladás kérdése rendezve, meg lehetünk győződve, hogy épp oly szívesen fognak a közigazgatási pályára lépni, mint most a többi pályákra.

Kormányunk bölcs belátásában bizva, méltán remélhetjük, hogy valahára rendeztetni fog a közigazgatási tisztviselők helyzetének kérdése is.

Tövisi élet.

Jó előre kinyilvánítom és nem fog megbotránkozni a közönség, ha a tövisi életet rózsásnak festem.

Nem vagyok egyedüli, de talán nagyon sokan is vagyunk, kik a félvilágot bejártuk és tövises utainkon vajmi ritkán volt rózsaszüretünk. És bevallom, hogy nem ismerem az emberiséget, legalább nem oly intenzív világban, mint aminőt el ohajtanánk ismertetni magunkról mi büszke, mi fagyos enyediék.

Hát láttatok-e fölmelegedni a szívet a testben ott, hol tövis határolja utjainkat? És hiszitek-e, hogy e tövis között terem az eszményi rózsá a maga nemességében és egyszerűségében? És hitelt adtok szavaimnak, ha azt mondom, hogy a lélek ideálja gyakorta valósul ott, hol még a madár sem jár, mert hiszen ott ember sem volna, és így kevésbé győződhetünk meg a felől, hogy madár csattogna bár fájdalmasan, kínos vergődésében.

Ime, ti tövisiek között illatozó marsalni rózsák! Ajkátok perczenkint habozásra vall, mert sejtí a közönyt, és ha vihar után kiderül, föltárjátok nekünk az igaz eszményi szépet, a megmásíthatlan tiszta igazságot.

Mig nyelvében él a nemzet, fenségét sohasem veszi el a legnagyobb elhagyatottságban sem. Mi érezní, mi gondolkozni; ti szeretni, ti nemes czélokért lelkesülni tudtok, tövisben elrejtett, szerény ibolykák.

Ti átérzitek, mit tesz egy nagy család minden egyes tagjának fáradozása; ti ismeritek a „Szózat“ isteni hatalmát: „Hazádnak rendületlenül...“ Ti ismeritek egy nemzet történetét, bajában a könyeket, örömtünépén a legnemesebb lelkesültséget áldozni föl a haza oltárán.

És ezek mellett megmutattatok, hogy ismeritek a nagy családot, melynek jóllétéhez, fényéhez minden tag hozzá kell járuljon.

De szóljon a való!

Kultur helyzetünk egyensúly-megtartása, vagy elvesztése függ mitőlünk. És mi fölállozzuk életünket és ti karöltve követtetek minket a vészek óráján.

Mert nem táncoljuk, mert nem mulatjuk végig az estéket emberi szenvedélyből, — oh, ezt mindnyáján tudjuk — hanem mert a kellemest a hasznossal összekötve, egy célért küzdünk mi magyarok, mi, kik csak Istenre és magunkra vagyunk utalva.

Mi megteremtünk egy millenniumot és utódaink megteremtik a jövő ezredeket, mert nyelvében él a nemzet és ősi, fennkölt elvein a poklok kapui sem vesznek erőt.

És te, elrejtett kis családunk, te kis Tövisünk, csak rózsákat természetünk nemzeti egyéniségünk, géniusunk megóvása, fenntartása és ápolása érdekében.

Programmot adsz a kezünkbe, melylyel bebizonyítod, hogy haladásunk, kultúrtörékvéséinknek nemcsak uttörésében, de annak fokozó emelésében is részt veszel. Ez derék dolog, drága vérünk, rózsás Tövisünk.

És ezek után ne mondjátok, hogy szentimentális vagyok. Nem.

Ime, a részletek: Férfiak, nők karöltve vesznek részt kultur haladásunkban, segítve ápolni azt a nyelvet, melynek zengzetessége azonos a csalogány dalával.

Ápoljátok sziumürodalmunkat, midőn annak nyelvében a nemzet nyelvét mutatjátok be.

Nem ismertek fáradságot és klasszikus magatartástok, otthonosságtok a színpadon művészi nivóra emeli szereplőiteket.

Otthonossága, precíz előadása és nyugodtsága özv. Bartsné Molnár Róza urnőnek csak dísz lehet Tövis rózsakertjének.

A férfiakról nem is emlékezem meg.

Mi nekünk, férfiaknak, kötelességünk munkálkodni, mi nem a babérért küzdünk, mi egy nemzetért. És hogy a babért, elismerést a férfiak impozáns magatartásukkal megérdemelték, azt a program minden pontjában külön fölemlíteni nem kell.

Makkai János tanító ur szavaiata, Florián Gábor ur színpadi kellemes jelenése, Lukács

Péter ur komikai vénával fűszerezett impozáns megjelenése dicséretre nem szorul.

És a nőkről? Rózsák egytől egyig, kik megszólalnak és szavuk illatos lehellete el-kábit, elbódít. Hogy Lukácsné ő nagysága a férfiak védelmében mennyi őszinte családi szeretettel nyilatkozott meg, azt csak mi tudjuk, kik végig hallgattuk kellemes csevegését.

És mikor Erkel Ferencz Hunyady-nyitányát annyi precizitással és technikai mű-érzékkel játszta özv. dr. Farnos Elekné urnő és Lóte Melinda k. a.: megújult bennünk a hazafias lelkesedés, megnyilatkozott az ön-elegültség, hogy csak sást nemzenek a sasok és gyáván nem hátrált meg a magyar művészet a büszke nyugot előtt.

Aztán szavalt egy lányka annyi érzéssel, annyi nemes ambícióval, amennyivel minket a magyarok istene megáldott.

És a jövő század nagy leányai: Bocz Lenke, meg Salamon Gizike kisasszonyok, oly szépen zongoráztak, hogy nem rettentünk vissza attól, mintha az 1900-ik év zongoraművésznőket nem találna a jelen kezdő növendékeiben.

Referáltam, mélyen tisztelt közönség, Tövisről. Nemde, rózsás élet van Tövisen?

És e rózsás élet nem szűnt meg a táncz istennőjének is áldozni.

Tánczoltunk meg nem szűnő lelkesültséggel kivilágos viradtig.

És mi, akik igazán csak kivilágos virradatkor váltunk meg zeneszó mellett a mi kedves Tövisünktől, e tövis közül oly rózsás emlékekkel váltunk meg, melyek mindig díszére válnak életünk kellemesen eltöltött óráinak.

Jelen voltak az estélyen.

A s s z o n y o k: Özv. Balog Jánosné, özv. Bartsch Ferenczné, Bíró Gyuláné, dr. Boér Jenőné, Butyka Lajosné, özv. Farnos Elekné, Feuerlicht Ignáczné, Fried Ignáczné, Horváth Gergelyné, Imre Jánosné, Jónás Johanna, Kiss Elekné, Kiss Istvánné, Kovács Ferenczné (Boesárd), Klein Malvina, özv. Lóte Lajosné (N.-Enyed), Máthé Mihályné, Mátyás Antalné, Molnár Ferenczné, özv. Molnár Józsefné, Monoki Józsefné, Mazalik Bazilné (Gyfehérvár), Nagy Gyuláné, Nagy Lajosné, Bogáczki Károlyné, Salamon Simonné, Stern Vilmosné, Szoukup Józsefné, Szegedi Mihályné, Székelyhidy Geróné, Szylveszter Gamalielné.

L e á n y o k: Bíró Ida, Bíró Margit, Boér Örszi, Boér Lenke, Frits Emilia, Horváth Berta, Feuerlicht Ilona, Kiss Anna, Kovács Ilonka (Boesárd), Lóte Melinda, Salamon Gizi, Stern Ilona, Szabó Teréz, Szoukup Róza, Szylveszter Róza.

Enyedi.

Levelezés.

Emlékünnep a honvédsíroknál.

Vizakna, 1896. február 4.

Ünnep volt ma kis városunkban, melyet ennek hazafias érzelmű polgárai az 1849. február 4-én a vizaknai csatában elesett honvédek emlékére szenteltek.

Minden évben megújul ez ünnep, de becséből nem veszít, sőt úgy tetszik, mintha évről-évre nagyobb volna az érdeklődése városi polgárainknak ez emlékünnep iránt. Nem lehet ezt mondani azokról, kik a vidéken, vagy éppen távolabb laknak, mert ez alkalommal is senki sem jött ünnepünkre s így mondhatni csak családi ünnep volt, Vizakna város lelkesen gondolkozó polgárainak családi ünnepe.

A polgári dalkör rendezte ez alkalommal az emlékünnepet, élén Takács István állami isk. igazgató és ev. ref. énekvezérrel. Irt napon d. e. 10 órakor a főtéren gyűlt össze az ifjuság lobogója alá, hozzájuk sorakoztak az ifjusági és polgári dalkör tagjai s városuk hazafias polgárai. Így indult meg — hazefias dalok mellett — a család oda, hol mindenki saját halottját siratja, a nemzet halottjait. Emlékbeszédet ez alkalommal Borbáth Pál ev. ref. lelkész tartott, ki szokott ékesszólásával a lefolyt fél évszázad küzdelmeit s az ez által kivívott eredményt oly lelkes, megható és meggyőző szavakban állítá összesereglett hívei elé, kiknek nagy része városunk lelkes honleányaiból állott, hogy míg egyfelől a keserű emlékek fájó könyveket csikartak ki a közönség szeméből, más pillanatban az öröm és lelkesültség könyei áradtak meg lelkes polgáraink arczaín. Leírni a beszédet nem tudom, idézni belőle nem merek, nehogy gyenge szavaim által becstét kisebbitsem. Legjobb volna, ha szónokunk leírná és átadná ezen beszédet, hadd járjon kézről-kézre és tanuljuk meg abból, hogy mi a kötelessége egy jó hazafinak, egy kötelességtudó honpolgárnak.* Beszéde végével újból a dalkör hazafias éneke szólalt meg, melynek elhangzása után, egészen váratlanul, mert az ünnepély sorrendjében nem volt fölvéve, az 1848—49. évi nagy idők egyik elő tanuja lépett a megelőző szónok helyébe s meleg szavakban köszönve meg elhunyt bajtársai nevében a kegyeletes megemlékezést, buzdította polgártársait az egyetértő további működésre. Megható volt, midőn az agg honvédtűzér T. K. hosszú szakállal s még erőteljes arccal, fővegén azon kis nemzeti színű lobogóval, melyet ama nagy idők emlékeként maig megőrzött, a magaslatra, alvó honvédeink sirja fölébe állt s erős, mély hangjával köszönetet mondott megjelent polgártársainak, s dal zendült újra rövid, de lelkesítő beszédjére, melynek mélabus hangjai mellett vonult vissza a közönség oda, honnan elindult. a város főtérére. Itt a polgári és ifjusági dalkörök éneke s B. Pál szónokunk bucsu-beszéde zárta be ezen bár szűkkörű, de nekünk örökre emlékezetes honfi-ünnepet.

Szem- és fültanu.

Vegyes hírek.

— **Virágbazárt** rendez márczius havában a szegény tanulókat segélyező kör, mi teljesen újdonság számba megy városunkban. Gyönyörűséges, kedves, jólelkű hölgyeink fogják árusítani testvérkéiket, a tavasz fris, pompás virágait, s miután tudják, hogy prózai világunk könnyen megehező közönségét csak virágillattal nem lehet traktálni, gondoskodnak majd sültől, süteményről s jóféle borokról, ezek tetejében pedig fain szivarokról is, azon biztos reményben, hogy viszonzásul majd ők is kapnak a csemege-sátorból pompás czukrocskákat, narancsot, datolyát, malozsa-szőlőt stb. De hogy az anyagi élvezet mellett még szellemi is legyen, arról dal, zene és szavalat által lesz gondoskodva, szóval: egy ritka, kedves mulatságról lesz gondoskodva, olyanról, aminőt csak is hölgyeink tudnak igaz, jó kedvükben rendezni.

— **Gyűlés.** A nagyenyedi ev. ref. egyház képviselőtestülete e hó 11-én a városház nagyertermében gyűlést tart.

— **Gyászhir.** Waldmann Antal minisz-

* Nagyön szívesen közöljük.

Szerk.

teri posta- és távirdai szám-ellenőr neje szül. Grünfeld Amália folyó hó 8-án elhalt Nagy-Enyeden. Özv. Grünfeld Leopoldné egyik kedves leányát gyászolja az elhunytban.

— **A magyarigeni ev. ref. templom torony-órájának** még ez év tavaszán leendő felállítása határozottatott el, de mivel a meglévő pénz-alap a költségekre teljesen nem elegendő, a hiányzó pénzüsszeg köz-segélyezés és adakozás útján leendő összegyűjtésével a magyarigeni ev. ref. lelkész Bartók Dénes mint a torony-óra bizottság elnöke bizott meg, ki is bátorodik felhívni e lap útján a t. közönséget, hogy a nevezett célra adakozni sziveskedjenek. A legsekélyebb összeg is (mely Magyar-Igenbe, nevezett lelkészhez lenne küldendő) a leghálásabb köszönettel fogadtatik es e lap hasábjain nyugtáztatni fog.

— **Nyilvános számadás.** A nagyenyedi orsz. fegyintézet őrszemélyzete által február 1-én rendezett tánczestély alkalmával a következő szives felülfizetések történtek: Uray László igazg. 5 frt, Bisztricsányi Lajos 4 frt 50 kr, Jonás Mihály 4 frt 50 kr, Röder Antal 2 frt 50 kr, ifj. Vinkler János 2 frt 50 kr, Müller Mihály, Balla Testvérek, dr Vinkler Albert, Bauman Arnold, Török Bertalan, 2—2 frt, Keller Mihály 2 frt 70 kr, Pongrácz Gyula, Gréf János, Gatter Kristóf, Boér Áron, Bálint János, Makovicska Ottó, Dráveczky Gusztáv 1:50—1:50 frt, Korbuly Bálint, Nuszbaum József, Fesztinger David, Ungerpek Miklós, Harkányi Mihály, Vajda Péter, Szekelyhid János, Dancs Mózes, Szathmári Mózes, Kohn Adolf, Ruszu János, Spinka Rezső, Hermann Kálmán 1—1 frt, Noszek Zoltán, Pataki János, Vermesi Árpád, Schmidt Gábor, Tóth Sámuel, Barcsi Albert, Markovics Lajos, Gazsa Sándor, Harmath Antal, Már Ferencz, Spannenger Julius, Sánta Károly, Incze Albert, Tamás János, Incze István, Terjek Bálint 50—50 kr, Szócs Mihály 30 kr, Besenyei Sándor, Margaján Demeter, Begyelán Sándor, Szóke György 20—20 kr, Seres Miklós 60 kr, Cirner és Lingner urak (meghívók és belépti jegyek ára fejében) 6 frt. Fogadják mindnyájan halás köszönetünk kifejezését. Fogadják továbbá halás köszönetünket: Török Bertalan és Kiss Károly urak, kik a táncz-teremnek az iparos-ifjuság tánczestélye alkalmából történt díszítését díjtalanul voltak szivesek átengedni; Liptay István ur, ki ez alkalomra a terem díszének emelésére a tükröket és képeket díjtalanul volt szives rendelkezésünkre bocsátani; vgszintén a helybeli honvéd-tisztikar, intezetünk tisztviselői kara, élén multságunk védnökeivel, és a polgárság, mely szerény multságunkon való megjelenésével nem csak a sikert biztosította, hanem jótékony czélú segély-alapunkat is gyarapította. Nagy-Enyed, 1896. febr. 7-én. A rendező bizottság.

— **Nyilvános köszönet.** A magyarigeni temetkezési egylet által folyó évi jan. hó 25-én Magyar-Igenben rendezett táncz-ügalom alkalmával felülfizetni szivesek voltak: Darva Albert, Deák Ferencz, Dimény Salamon, Jakabfi József, Jánski Lajos, József Ignác, dr. Karácsonyi Miklós, Kelemen Károly, Kőrösi Ferenczné, Obert Károly, Pavelka János, Perger Antal, Selmeczy Arthur, Szász Dénes, Schmidt Vincze, Tatar Miklós, Tyukodi Lajos, Ulbrich Dezső és Vermescher Gyula 50—50 kr, Deutsch Móricz és Teuchmann Ágoston 30—30 kr, Gruber Bálint és Ötvös Márton 20—20 kr,

Szabó Miklósné 10 kr. Jegyeiket megváltani szivesek voltak: Benedek Sándor, Bucserzán Vazul, Jakab Károly, Jakab Gábor, Karakás Zsigmond, Kováts István, Koperdák József, Molnár Lajos, Rezman György, Seres Attila, özv. Szász Pálné és Vadady Gergely 1—1 frttal. Bürger Márton, Kozma Gvula és Mezei Gergely 50—50 krral. Összes bevétel volt: 73 frt 10¹/₂ kr. Kiadás: 47 frt 22 kr. Jövedelem: 25 frt 81¹/₂ kr, mely összeg a fentnevezett egylet pénztára javára fordított. Fogadják megnevezettek a felülfizetés és kegyes pártolásukért az egylet halás köszönetét. A rendezőség.

— **Photoplasticum** érkezik a napokban városunkba, mely a Cirner-féle telek udvarán lesz megtekinthető. Amint meggyőződünk, ahol eddig ez érdekes látványossággal a tulajdonos megfordult, mindennütt elismerőleg nyilatkozott róla a sajtó. Felhívjuk közönségünk figyelmet erre vonatkozó mai hirdetésünkre.

— **Anyát helyettesítő kis leány.**

Egy 14 éves leányka életrevalóságáról adnak hírt az ausztráliai lapok. A Hunier szigetektől délre fekvő Trefoil sziget bérlője ezelőtt hat héttel tizenhat éves fiával és hét éves leányával csolnakra szállt, hogy egy közeli helységbe evezzen, de alig jutottak ötven öltre a parttól, a csolnak felborult és a benne levők a tengerbe fultak. Az említett leányka öt testvérkéjével a szigeten maradt, hol rajtuk kívül nem lakott senki. A nagyobb leány anya módjára gondozta azóta testvéreit és amikor az éléskamara készlete kifogyott, az egyik kis fiu segítségével bárányt ölt, melynek husából a kis család tovább tengette életét. Hat hétig éltek így, míg egy halász véletlenül kikötött a szigeten és kiszabadította a gyermekeket kétségbeesett helyzetükből.

— **Millenniumi történet.** Az „Athenaeum” r. társaság kiadásában megjelenő „A magyar nemzet története” című tíz kötetes nagy munkából (millenniumi kiadás) megjelent az 53, 54. és 55-ik füzet, amelyekkel a harmadik kötet („Az Anjou-Ház és Örökösei”) befejezést nyert. Most gyors egymásutánban meg fog jelenni a második kötet („Az Árpádok kora”) többi hiányzó füzete, úgy, hogy ez a második kötet is rövid néhány hét alatt teljes fog lenni. Ez a most megjelent három füzet is pazar gazdagsággal van kiállítva. Közölve vannak ezekben a füzetekben: a hussziták betörése a török elleni védelemre, Zsigmond császár és király utolsó éveire, majd Albert király rövid uralkodására vonatkozó összes felfedezhető történeti emlékek. Mindjárt a pompás műmellékletek ragadják meg figyelmünket. Az 53. füzet egyik igen érdekes műmelléklete „Valois Lajos kiköszaroztatása és Zsigmond esküvéje”, egy középkori színes kép, mely Froissart krónikájának poroszói codexéből van átvéve; a másik műmelléklet pedig „Zsigmond római császárrá koronázása” jelenetét tünteti fel a római Szent Péter templom érczkapuján levő domborkép után. A 54. füzet egyik műmelléklete kiváló díszénél, a másik pedig magyar történeti jelentőségénél fogva különösen érdekes. Amaz Albert királynak a bécsi udvari könyvtárban őrzött „Viridarium Imperatorum et Regum Romanorum” című kódex első lapját mutatja színes hasonmásban; emez pedig „A francia király czimeradománya Garai Miklós részére”, — a báró Mednyánszky-család levéltárában őrzött eredeti után készült tökéletes rajz. Egyes fű-

zetek ára 30 kr. Előfizetés negyedévre (12 füzet) 3 frt 60 kr. Félévre (24 füzet) 7 frt 20 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben. Az előfizetők minden szombat egy-egy füzetet kapnak.

Közgazdaság.

Felhívás a magyarfaj szarvasmarhát tenyésztő gazdaközönséghez.

Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület a Székely-Keresztúron engedélyezett tiszta magyar jellegű tenyészbika-vásárt márczius 1-sején a folyó évben is (mint már több év óta nagy érdeklődés mellett történt) kiállításal és díjazással összekötve meg fogja tartani.

Ez állandósított tenyészbika-vásárnak célja: előmozdítani a magyarfaj szarvasmarhának tisztán való okszerű tenyésztését; másrésztől miután ezen vásárra sok tenyésző összegyűl, megadatik az alkalom a szarvasmarha-tenyésztést érdeklő vitatkozásokra, eszmecserekre, a jelenlegi zürzavaros állapot tisztázására. Ezen vásár alkalmával megadatik az alkalom megvitatni azon kérdést, vajjon indokolva van-e azon áramlat, mely a nyugati faj marhát foltonként hazánk minden vidékén letelepíti, vajjon megengedhető-e az oly becses magyarfaj marhának ez uton való elkorcsosítása? Szükséges és időszerű volna megállapítani, hogy egyáltalában van-e jövője hazánkban a részben már visszafejlődésben hajlandó s össze-visszaságban mindenféle fajban beözönlő nyugati fajmarhának? Vajjon nem volna-e célra vezetőbb törekedni a már meglévő, már ósidők óta meghonosult magyar szarvasmarha-fajt, a kívánalmakhoz mérten, az okszerű tenyésztés és tartás útján, a magasabb igényeknek is megfelelő fokra fejleszteni?

Tekintettel azon sajnós körülményre, hogy hazánkban már 13 vármegyében bunkózzák a nyugati marhák útján beplántált tudóvesszes marhákat, ugyancsak a külföldről behozott sertések honosították meg hazánkban is a sertésveszt s a külföldről behozott szőlők útján jutott be a fillokszera stb. s az ügyes reklámok következtében a sok nagyon is kertes experimetációk útján milliók vándorolnak kifelé: talán ideje volna okulni, és nem importáció útján, ellenkezőleg a hazánkban már meglévő anyagoknak okszerű fejlesztése által törekedni a magasabb igényeknek is megfelelő produktumokat előállítani.

Ezen utóbbi, látszólag lassu törekvés biztosabb sikerre vezet; míg a nagy ugrás eredménye ketséges, sőt azt sok esetben visszaesés követi a sok idővesztés és anyagi áldozatok mellett.

Számtalan kísérletek bebizonyították, hogy a magyar szarvasmarhafaj, okszerű tenyésztés és tartás útján, bámulatos gyorsan fejleszthető a kívánalmakhoz képest; nagyon háládatos anyag s a legmagasabb igényeket is el lehet avval érni, csak szakszerűleg ki kell választani a tenyészanyagokat, s oly okszerűleg és következetesen kell eljárni annak tenyésztése körül, mint ahogy eljárnak a külföldi tenyésztők.

A magyarfaj szarvasmarha, okszerű tenyésztés és tartás mellett, éppen oly jó tejelő lehet, mint hizékony, oly kitűnő igavonó, mint elég gyorsan fejlődő állat; a sok mindenféle betegségek és járványok iránt pedig sokkal nagyobb ellentálló képességgel bír, mint a nyugati marhafajok.

Azon tenyésztők, kik okszerűleg tenyész-

tik és tartják a magyarfaj marhát aránylag rövid idő alatt igen szép eredményt képesek elérni; ellenben a kísérletetevők a nyugati fajokkal, számos esetekben visszatérnek a magyarfaj marha tenyésztésére, mivel az a létező viszonyok között jobban megfelel a céljuknak.

Bizony a rossz gabona-árak, a loherének, komlónak s más gazdasági terményeknek ár-csökkenése, az évről-évre fokozódó közterhek, a rossz eseléd-viszonyok, a munkabérek folytonos emelkedése, a munkáskéhiány és egyéb mindenféle rossz körülmények kényszerítik a gazdát minél inkább redukálni kiadásait; kényszerítve van a gazda a marhatenyésztésre fektetni a főszűlyt, de itt is a legkevesebb kiadást igénylő formát: egyoldalulag a legeltetési rendszert van kényszerítve alkalmazni, mivel csakis ez uton képes elérni valamely csekély jövedelmet. A létező mostoha legelő- és égalji viszonyok között, minden gyakorlati gazda tudja, hogy csakis a kevés igényű, szívós természetű magyarfaj marha képes megfelelni.

Fentebbiek után felhívatik a gazdaközönség figyelme az 1896. márczius 1-ső napján Székely-Keresztúron megtartandó, kizárólag tiszta magyarfaj jelleggel bíró tenyészbika-vásárra, mely vásárra nagy mennyiségben hajtának kitűnő tenyészképes bikák és ahol a magasabb igényeket is ki lehet elégíteni, továbbá alkalom van adva a marha tenyésztés körében tisztázni az eszméket mire a jelenbeni zürzavaros és határozatlan fogalmak közepette nagy szükség mutatkozik.

Itt meglesz az alkalom meggyőződést szerezhetni a felől, hogy mily minőségben és mily magasabb fokot képes elérni az erdélyi magyar szarvasmarha okszerű, következetes tenyésztés útján.

A gazdasági egyesület megbízásából:
Szent-Erzsébet, 1896. január.

Br. Kemény Béla.

Darányi Ignác m. kir. földmívelésügyi miniszter — mint biztos forrásból értesülünk — az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület által f. évi márczius hó 1-én Székely-Keresztúron tartandó tenyészállatkiállításán jelen fog lenni. Kétszeresen örvendünk tehát, hogy eme szépnek ígérkező kiállításon vármegyénk gazdasági egyesülete is képviselést fogja magát.

Az alsófehérvármegyei gazd. egyesület gyűjteményes (collectiv) kiállítására — mely a milleniumi országos kiállítás mezőgazdasági csarnokában lesz bemutatva — a bejelentett gabona-mintákból 40 minta már beérkezett; felkérjük vármegyénk gazdáit, hogy a bejelentett, de még be nem küldött mintákat szíveskedjenek egyesületünkhöz mielőbb beküldeni, hogy a collectio összeállítása és felülbíráása mielőbb megejthető legyen.

—y.—

Csarnok.

A zsigori.

Telt a zacskó ezüst pénzzel,
Számológatom vágó kéjjel.
Mind szép fényes, mind tisztán cseng...
... Jaj de hideg van ide bent!
Áll a kályha; de fa nincsen,
Pérez kell, mert nem adnak ingyen.
Drága pénz... forint... korona...
Nem... nem... nem adlak én oda!
Legyen hideg s bárhogy fázzam,
... Kedves pénzem, maradj nálam!
Bekötlek jól a zacskóba,
Kedves forint... szép korona!
Hogy zörög, hogyha megrázom...

Nem adlak ki, jobb itt nálam.
Csörögj és zengj — bájló zene,
Fülmile-dal mi mellette?!
Sok... sok ezer s mind az enyém.

Én Istenem, ugy ehetném!
Egy kis leves... sült kellene.
Sári, hozzá!... mégse... ne, ne.
Melyik pénzt is adnám oda?
Oly szép fényes s mind egyforma.
Még van egy darab kenyérem,
Minden napi eledelem.
Drága, fénylő, esengő pénzem,
Ragyogj, te vagy az én éltém!
Csak este ne volna soha,
Hideg és sötét a szoba.
Fa és petroleum drága,
Sokat emészt lámpa... kályha.
De én ülök a sötétbe,
Csakhogy ne kerüljön pénzbe!
Drága, fénylő szép ezüstöm,
Te vagy a megváltóm, üdvöm!
Templomba gyakrabban mennék,
Ha nem lenne koldus népség;
Alamizsna kéne nekik:
Csak a krajczárt, a pénzt kérik.
Krajczárt? no azt én nem adok,
Abból lesznek a forintok.
Ujonan új, fénylő krajczár,
Abból is gyűlt egy zacskó már!
A multkor leföztem egyet,
Amint újra kéregetett.
Vala egy hamis piczulám,
S nagy kegyesen neki adám...
És szegény ugy áldott érte:
Legyen hosszú, boldog elte!
Kik ott voltak — akik nézték,
Nagylelkűségem dicsérték.
Nagy is volt a kevelységem,
Hogy a szegényt felségeltem.

Innentuli.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadók: Cirner és Lingner.

Cirner és Lingner könyvnyomdája, Nagy-Enyeden.

Csak
két előadás!

A
Nemzeti szálloda
nagytermében
vasárnap február
hó 9-én
és hétfőn 10-én
nagy
előadás!

A világhírű illusionista, spiritista, hipnotista és magnetista

ANNETELLI
ur, ANNETELLI k. a.

mint medium közreműködésével

MŰVÉSZESTÉLYT

rendez, melyen a mai kor legújabb találmányait és látszólagos csodáit mutatja be.

Annetelli ur, ki nemrégiben a bécsi világtermekben és a budapesti vigadóban példátlan sikerrel működött, helyben is az ő-szes dekorációval és egyéb előkészületekkel

két kiváló előadást

fog rendezni még nem látott felütnest keltő mutatványokkal.

A műorból: Hipnotikus mutatványok (delejes alvás) delejezése több helybeli egyéneknek. — Magnetta, az elevenen lebegő talány. — A levegőben sétáló Miss Editta magnetikus alvása. — A spiritismus csodái, vagy a babonas hit leplezése. — Az éj csodái. — Abdul-Al-Hak-Hamid Misterieuse. Metamorphose a Bagnóban. — Mindenütt rendkívüli felütnest keltett, Beesben 60-szor adatott elő.

Helyárak: Körszék 80 kr. Zartszék 60 kr. Földszinti állóhely 40 kr. Deákjegy 30 kr. Karzat 20 kr.

Műsor 10 kr a penztárnál.

Kezdeté 8 órakor.

Az előadásou zene játszik.

Photoplasticum.

A Cirner-féle telek udvarán
eredeti üvegfénykép-kiállítás
Csak hét napig látható
Nagy-Ényeden.

Műsor:

Szerdán február 12-én: **Páris.**

Csütörtökön február 13-án: **Svájc.**

Pénteken február 14-én: **Olaszország.**

Szombaton február 15-én: **Egyiptom és Palesztina**

Vasárnap február 16-án: **Sz.-Pétervár és Moszkva.**

Hétfőn február 17-én: **A Rajna vidéke.**

Kedden február 18-án: **II. Lajos bajor király gyönyörű kastélya.**

Naponta nyitva d. u. 5 órától 9 óráig.

Belépti díj 20 kr.

Tisztelettel

Herb Ferencz.

4912—895. tkvi.

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbírósg mint tkvi hatóság által báró Kemény Lászlónak Makaria Gligor, illetve hagyatéka elleni végrehajtási ügyében végrehajtató kérelmére a végrehajtási árverés 47 frt 83¹/₂ kr és 116 frt 41¹/₂ kr tőke, ennek esedékes 6% kamatai, 6 frt 20 kr végrehajtási már megállapított, valamint jelenlegi 8 frt 50 kr és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett végrehajtást szenvedő Makaria Gligor, illetve hagyatékát képező, az alsógárdi II. l. r. sz. tkjében A+ 1, 2, 50/2, 55/a, 56, 82/2, 97/1, 113, 119/2, 124/2, 131/3, 141, 176/2 hr. sz. ingatlanokra 611 frt megállapított kikiáltási árban elrendeltetett.

Az árverés 1896. évi február hó 12-ik napján délelőtti 10 órakor Alsó-Gárd község irodájában fog megtartatni.

Árverezni szándékozók, végrehajtató kivételével, tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban letenni.

Vevő köteles a vételart az árverés jogerőre váltva után 2 egyenlő részletben, 30—60 nap alatt, minden vételári részlet után az árverés napjától 6% kamatokkal együtt a nagyenyedi kir. adóhivatalnál mint bírói letéti pénztárnál letétetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni. Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. bíróság mint telekkönyvi hatóságnál és Alsó-Gárd község előjáróságánál tekinthetők meg. A kir. bíróság mint tkkönyvi hatóság. Nagyenyeden, 1895. nov. 7-én

Csernátóni Vajda Péter,
kir. járásbíró.

Sz. 113—896. főisp.

Pályázati hirdetmény.

A kormányzatomra bizott Alsófehérvármegye kisenyedi járásában, Koneza székhelyvel, nyugdíjaztatás folytán a járási orvosi állomás üresedésbe jövén, ezen 500 frt évi fizetés és 150 frt uti-átalánnyal javadalmazott állásra ezenel pályázatot hirdetek, és felhívom mindazokat, kik ezen állást elhverní ohajják, miszerint életkorukat, családi állapotukat, eddigi működésüket, továbbá az 1883. évi I. t. cz. 9. §-ban előirt elméleti képzettségüket és a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter urnak 1893. évi 80099 számú szabályrendelete szerinti tisztí orvosi vizsgálat sikeres letéltét igazoló okmányaikkal felszerelt

pályázati kérvényüket hozzám folyó évi márczius hó 15-ig bezárólag terjesszék be.

Alsófehérvármegye főispánjától.

Nagy-Ényeden, 1896. február 1-én.

Zeyk Dániel,

főispán.

2—3

Eladó ház.

A nagyenyedi ev. ref. Bethlen-főiskola 1896. évi február hó 12-én d. e. 11 órakor, a jog- és jószágigazgatósági irodában megtartandó nyilvános árverésen, örök áron eladja a tulajdonát képező **várszeg-utcza 99. szám alatti házas telket 2000 frt kikiáltási árral.**

Árverezni szándékozók kötelesek a kikiáltási árnak 10%-át, azaz kétszáz forintot bánatpénzül letenni.

Részletes feltételek ugyanott bármikor megtekinthetők.

2—2

A Bethlen-főiskola
jogügy- és jószágigazgatósága.

Kathreiner-féle
KNEIPP-MALÁTA-KÁVÉT

Mindenütt kapható - ½ kiló 25kr.

Mi a
Kathreiner-féle
Kneipp-maláta-kávé?

Valódi egészségi és családi kávé, mely Kathreiner gyártási módja által a kedvelt valódi kávé ízét nyeri. Eltekintve egyéb előnyeitől, már ez okból különbözik ezen maláta-kávé minden más hasonló gyártmánytól.

A Kathreiner-féle kávé a legizletesebb, legegészségesebb és legolesőbb pótkávé. Természetes tiszta gyártmány egész szemekben, miért is felette előnyösen használható, az örölt s ez okból a vevő közönség által nem ellenőrizhető pótkávéval szemben, melyek hatósági vizsgálatok tanúsága szerint gyakorta idegen anyagokkal hamisítvák.

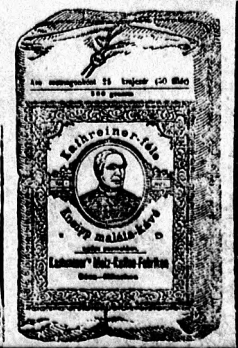
Elainte csak harmadrészenben, később felében adhatjuk a Kathreiner-kávét a valódi kávéhoz, s így az egészségre megbecsülhetetlen hatása mellett minden háztartásban jelentékeny megtakarítást eszközölhetünk.

A Kathreiner-féle kávét a legelső orvosok ajánlják, s az ugy nyilvános intézetekben, mint családok ezrei körében naponta jónak bizonyul. Sőt magában, azaz valódi kávé hozzáadása nélkül használva, a Kathreiner-féle kávé a legjobb erősítő szer és a legegészségesebb, legkönnyebben megemészthető és egyszerűsmin a legizletesebb ital.

Lelkiismeretes gazdasszony vagy anya, általában kávéivó, egészsége érdekében perczig se habozzon Kathreiner-féle Kneipp-maláta-kávét használni. Az értéktelen hamisítványokkal szemben, melyekkel ma is csalják a közönséget, a vételnél vigyázni kell a fehér eredeti csomagokon látható névre

Kathreiner!

Vigyázzanak! Saját érdekükben ne engedjék magukat rábeszélni! A valódi „Kathreiner” sohasem szabad más csomagolásban, vagy nyitott áruként eladni.

Hatóságilag engedélyezett
KIÁRÚSÍTÁS!

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy sikerült tömegesen a

Horatsik- és Baldi-féle árveréseken
 különböző árúkat

nagyon jutányos áron

megvenni, melyeket hely szüke miatt feltűnő olcsó áron bocsátunk eladásra

 február hó 4-től 16-ig.

A megvásárolt és eladásra kerülő cikkek közül különösen kiemelendők: Levélpapírok dobozokban, 20 krtól 1 frtig. Emlékönyvek bőr- és pelluche-kötésekben, 80 krtól 2 frtig, és mindenemű könyvek a vételár felénél is jutányosabban. — Továbbá notesek, irónok, tenták, pennák, vonalzó, tussok, dörzs- és oldott gummik.

Különösen feltűnők: pénzes-, levél- és dohány-tárczák, nemkülönben igen diszes és csinos disztárgyak.

Egyidejűleg tudatjuk, hogy könyvnyomdai müintézetünk központi irodáját a volt Horatsik-féle (Főtér 38. sz. alatti) üzlethelyiségbe helyeztük át.

A n. érd. közönség szives látogatását és további bizalmát kérve, vagyunk

Nagy-Enyed. 1896. február 2.

kiváló tisztelettel:

CIRNER és LINGNER.